

Sygn. akt III CZP 35/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)
SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)
SSN Anna Owczarek

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z wniosku E. sp.j. M. J.-J.C.
z siedzibą w W.
przeciwko A. sp. z o.o. z siedzibą w W.
o nadanie klauzuli wykonalności,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 czerwca 2014 r.,
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Apelacyjny
postanowieniem z dnia 6 marca 2014 r.

"Czy przejście obowiązków, o którym mowa w art. 788 § 1 k.p.c.,
następuje w sytuacji przekształcenia przedsiębiorcy jednoosobowego
w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił wniosek „E.” spółki jawnej M. J.-J. C. z siedzibą w W. o nadanie nakazowi zapłaty tego Sądu z dnia 16 października 2012 r., którym orzeczono, że M. O. ma zapłacić wnioskodawczyni kwotę 504 986,30 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 maja 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 13 530 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, klauzuli wykonalności przeciwko „A.” spółce z o.o. z siedzibą w W.

Ustalił, że, według twierdzeń wnioskodawcy, w dniu 27 września 2012 r. dłużnik M. O. przekształcił wykonywaną we własnym imieniu działalność gospodarczą w spółkę kapitałową pod firmą M. O. spółka z o.o., która z kolei w dniu 14 grudnia 2012 r. została przekształcona w „A.” spółkę z o.o. z siedzibą w W.

Uwzględniając te okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że nie została spełniona przewidziana w art. 788 § 1 k.p.c. przesłanka przejścia obowiązku po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu na inną osobę. Zgodnie z art. 584¹³ k.s.h., osoba fizyczna, która przekształciła formę prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową, odpowiada solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, powstałe przed dniem przekształcenia, przez okres trzech lat, licząc od dnia przekształcenia. Powstanie zobowiązania solidarnego nie oznacza natomiast przejścia obowiązku na inną osobę w rozumieniu art. 788 § 1 k.p.c.

Przy rozpoznawaniu zażalenia wnioskodawczyni na to postanowienie, Sąd Apelacyjny powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w przedstawionym do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym, przytoczonym w sentencji postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawionego do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. może być wyłącznie kwestia prawna budząca poważne wątpliwości, której wyjaśnienie jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd drugiej instancji, przedstawiając zagadnienie prawne, powinien więc uzasadnić, na czym polegają jego wątpliwości, dlaczego uważa je za poważne i dlaczego rozstrzygnięcie zagadnienia jest konieczne do rozpoznania środka odwoławczego.

Wskazane argumenty podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy, który w pierwszej kolejności bada, czy spełnione zostały warunki do podjęcia uchwały (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, nie publ., z dnia 24 stycznia 2002 r., III CZP 76/01, nie publ., z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 102/05, nie publ., z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 120/06, nie publ., z dnia 19 stycznia 2007 r., III CZP 135/06, nie publ., z dnia 25 stycznia 2007 r., III CZP 100/06, nie publ., z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 49/08, nie publ., z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 67/08, nie publ. i z dnia 17 września 2008 r., III CZP 70/08, nie publ.).

Institucja pytań prawnych, prowadząca do związania sądu orzekającego w danej sprawie poglądem Sądu Najwyższego, zawartym w podjętej uchwale, jest wyjątkiem od konstytucyjnej zasady podległości sędziów tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP), w związku z czym – jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 30 marca 1999 r., III CZP 62/98 (OSNC 1999, nr 10, poz. 166) – przepis art. 390 § 1 k.p.c. należy wyklądać w sposób ścisły, bez żadnych koncesji na rzecz argumentów o nastawieniu celowościowym lub utylitarnym.

Sąd Apelacyjny uznał, że do rozpoznania zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji, oddalające wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko „A.” spółce z o.o. z siedzibą w W., konieczne jest rozstrzygnięcie kwestii, czy przejście obowiązku, o którym mowa w art. 788 § 1 k.p.c., następuje w razie przekształcenia przedsiębiorcy jednoosobowego w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Przyjął – w ślad za Sądem pierwszej instancji – że do przekształcenia prowadzonej przez dłużnika M. O. działalności gospodarczej w spółkę kapitałową doszło w dniu 27 września 2012 r.

Czyniąc takie założenie, Sąd Apelacyjny pominął jednak kilka istotnych kwestii, które wynikają z art. 13a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) i art. 584¹ § 1 k.s.h. Według pierwszego z tych przepisów, przedsiębiorca, będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą, może być przekształcony w spółkę kapitałową na zasadach określonych w przepisach ustawy

z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (obecnie: Dz. U. z 2013, poz. 1030 – dalej: „k.s.h.”). Natomiast według drugiego, przedsiębiorca przekształcany staje się spółką przekształconą z chwilą wpisu spółki do rejestru (dzień przekształcenia). Jednocześnie właściwy organ ewidencyjny z urzędu wykreśla przedsiębiorcę przekształcanego z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Z dołączonego do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności odpisu pełnego z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wynikało, że rejestracja spółki kapitałowej pod firmą „M. O. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” nastąpiła w dniu 13 sierpnia 2012 r. Ze względu na to, że art. 788 § 1 k.p.c. reguluje skutki przejścia uprawnienia lub obowiązku po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu, w pierwszej kolejności w sprawie zachodziła potrzeba wyjaśnienia, kiedy zostało wszczęte postępowanie w sprawie, w której doszło do wydania nakazu zapłaty z dnia 16 października 2012 r.

Według twierdzeń „A.” spółki z o.o. w W., pozew wszczynający postępowanie w sprawie, zakończonej wydaniem w dniu 16 października 2012 r. przeciwko M. O. nakazu zapłaty, został sporządzony w dniu 16 sierpnia 2012 r., a następnie w dniu 27 sierpnia 2012 r. wniesiony do Sądu Okręgowego w W. Potwierdzeniem pierwszej z wymienionych dat jest dołączona kserokopia pozwu. Z załączonego pełnego odpisu z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, obejmującego stan na dzień 28 maja 2013 r., wynika z kolei, że spółka pod firmą „M. O. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”, zarejestrowana w dniu 13 sierpnia 2012 r., powstała w wyniku przekształcenia, na podstawie art. 584¹ i art. 584¹³ k.s.h., działalności gospodarczej prowadzonej przez M. O. oraz że oświadczenie o przekształceniu zostało złożone i zaprotokołowane przez notariusza w dniu 27 września 2012 r. Następnie spółka ta zmieniła nazwę i obecnie prowadzi działalność pod firmą „A.” spółka z o.o. z siedzibą w W.

Nie wiadomo, kiedy w sprawie zakończonej wydaniem nakazu zapłaty z dnia 16 października 2012 r. doszło do zawiśnięcia sporu, mogło to jednak nastąpić dopiero po wniesieniu pozwu sporządzonego w dniu 16 sierpnia 2012 r. Z samego tylko zestawienia daty przekształcenia działalności prowadzonej przez dłużnika M.

O. w spółkę działającą obecnie pod firmą „A.” spółka z o.o. z siedzibą w W., przeciwko której został skierowany wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, z datą sporządzenia pozwu wszczynającego postępowanie w sprawie, w której wydano przeciwko M. O. nakaz zapłaty, wynika, że do przekształcenia nie doszło „...po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu...” w rozumieniu art. 788 § 1 k.p.c.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) odmówił podjęcia uchwały.